

Rok 1944.

V počátku trvala mírná zima, občas
 obleva, náledí, až do 20. ledna. Koncem
 měsíce se oteplilo, někdy přišlo. 1. února
 létaly včely. Až 5. II. přituhlo, pak padal
 trochu sníh, kterého přibývalo zvlášť v půli
 února. 17. se musely prohazovat silnice
 k Uhřetici a Biskupicím. Přišly i
 větší mraky, 15-20°C, ale koncem měsíce
 se povolily. V březnu nestálo, mráz se
 střídá s oblevou, padá později i sníh,
 který zůstává ležet. 28. III. se musela
 uvolnit silnice uhřetická. Ještě počátkem
 dubna přišly mraky, teprve 5. to bylo oprav-
 du. Zbytky sněhu v závějích přechaly
 velkouce 9-10. dubna. Pak s oteplením
 začaly polní práce. Koncem dubna se už
 sela řepa, sázely brambory, do 10. května
 práce zhruba hotové. Oziiny přechaly zimou
 dobře. — V červnu mírná teplota, občas
 dešť, v půli nastala senoseč. V červenci
 byly deště kolem 5., 20. a koncem měsíce.
 Obilí při trvalém chladnu pomalu zrábalo.

Pocasi

povaha

rohu
a

počasí

práce

Poolestích 2-3 srpna se oteplilo, a začaly
 znovu naplno. Bylo pak pevně, až koncem
 srpna a začátkem září zas napršelo, ale
 kromě dvou mraků 1. a 2. října trvalo
 dál teplé počasí. V říjnu zprvu jen ma-
 le deště, až kolem 25. a koncem měsíce
 přišla potřebná vláha. To již bylo za-
 seto, sklizeny brambory a většina ře-
 py. V říjnu, až do listopadu, rostly hráb-
 ky. 11. listopadu napadlo trochu sněhu,
 který roztál, pak se mrazy, sníh a
 deště střídaly do 20. prosince. Po tu
 dobu, pokud to šlo, ještě se oralo. Ke vat-
 kuim přitáhlo, a mírná zima celkem
 bez sněhu trvala přes Nový rok 1945.

V celku zima dlouhá ale mírná, jaro
 opožděné, léto zprvu chladné, až v srpnu
 teplé, podzim teplý, napřed suchý, potom
 mokry, blátivý. — Obilí dobře uros-
 lo, ale výmlaty sklámaly. Lepší byla
 úroda bramborů a ovoce.

Obecní úřad byl z valné části
 zaměstnán prací, která souvisela s válkou,
 hlavně zásobováním. Kromě potravinových
 lístků to byly různé soupisy hospodářských

ploch a zemědělských závodů, rozdělení rev-
ních ploch, jednání o výše dodávek a jejich
rozdělení (dodávky obilí chlebového, krmné-
ho, bramborů, máku, slámy, sena, ovoce,
masa, propočty mléčných jednotek,) puz-
na počítání (xvřat, stromů) a pod. Všechny
tyto záležitosti musely být hotové do urči-
tých lhůt, někdy dost krátkých. Na vlast-
ní obecní záležitosti nikdo tak nenaléhal.

Obecní

úřad

Dne 15. ledna zemřel Ad. Jaroš, celn.
str. v.v., který pomáhal na obecním úřadě.
Po jeho smrti doprovázel mletí do mlýna
a zpět Jo. Kobelka č. 89. V druhé části
roku býval na ob. úřadě částí Tom. Luján
č. 97, v případech větších a náhlejších práce
učitelé. Zemědělská komise pracovala
večer; to se v kanceláři dloho roztívalo.

Zastupitelstvo mělo za rok jen 2 schůze.

V záležitosti opravy kat. hranic u Je-
vička sdělil obecní úřad agrárnímu ope-
racím, že je stále ochoten skončit spor, že
ovšem musí dbát zájmů své obce. Úřad ag-
rárních operací pokusil se o v jednání kon-
cem srpna v Jevíčce. Navrhl kat. hranici
po potoce Jevíče od silnice Jevíčko-Biskup-

Hranice

pice až k silnici Jevíčko-Jaroměřice. Tím by
byl katastr jaroměřický ustoupil na východní
břeh Jevíčky, což se týkalo i dvou domovních
čísel obce Jaroměřice.

Obce u

Zastupci obou obcí (ze Jaroměřice F. Dosedla,
Stan. Dračka a L. Schneider) na dohodu
přistoupili, ovšem s výhradou schválení přísluš-
ných sborů. Jevíčská správní komise dohodu
neschválila a minula záležitost projednat
až po válce. Pod slujmem tohoto v podstatě
zamítavého stanoviska se rozhodlo i za-
stupitelstvo jaroměřické (22. října,) aby se do-
hoda neprováděla, a aby se o hranicích roz-
hodlo po válce.

Jevíčka

V první polovině července se valala
okresní silnice Jevíčko-Úsobno přes obec, kou-
pek směrem k Jevíčku a k Úsobnu ke křížci.
Bylo potřeba asi 400 m³ štěrku a písku, které
se vozily z Opatovic, se starby, daňuice. Obec
brzo z jara rozvechla toto množství na ma-
jitele koní. Štěrka se svážel pomalu, ačkoliv
starosta pobízel. A když uprostřed váleová-
ní nebylo právě na jednom místě dost štěrku,
uložil obecní úřad prostřednictvím četnické
stanice pokuty 300 Kč těm, kteří nepřivezli

Válou

silnice

určené množství. (Kolem 9. VIII.) Byla z toho znač-
ná mrzutost. Jednak rákrok na zdejší obecní
poměry byl nevykle energický, a pak při něja-
kém omylu se vymáhala pokuta i od ně-
kterých, kteří svůj díl přivezli. Později byla
pokuta snížena na 100 K, jež měly být zaplacené
do 15. VIII. A pak věc utichla a neplatilo se
skoro nic. —

Také velkostatek si navrhl a dal uválet cestu
ode dvora na silnici. — Na návsi od č. 39 k
č. 53 byla nedokončená úprava cesty. Byl to pod-
miz. Nř z r. 1939. Bylo potřeba asi 40 fur šter-
ku a uválet. Dovoz by se byl musel nařídit,
i práce při válcí, jak se dalo při válcování
okremí silnice. K tomu nebylo dost odvahy.

Prés potok Uhořetku byly v obci 3 dřev-
ěné lávky. V létě už potřebovaly opravy. Jinak
cesta po nich mohla být nebezpečná. Upo-
zornila na to i četnická stanice. Na to obec
dala chatrné a nahnilé lávky zborit. Po-
kud bylo teplo a malá voda, nebylo tak
zle. Později se však naříkalo, proč obec ne-
staví nové lávky. Ani tato ne příliš velká prá-
ce s lávkami nebyla věc zcela snadná s o-
hledem na práci, materiál a pod. Lousadé se

Lávky

průs

potok

Chmelníka a Dolního kouta (okolí lávek) žádali zastupitelstvo o nové lávky. To se 22. října usneslo postavit dvě lávky (o které se výslovně žádalo,) n.č. 134-190 a n.č. 183, co možná jednoduše, po válce se postaví betonové. Koncem listopadu se postavila lávka ve Chmelníku (č. 134-190) tak důkladně jak byla původně. Dřevo z obecního lesa musel přivést forman ze Lubiřova. V Jaroměřicích nebylo možné nikoho najít. — Na návsi naproti č. 48-62 si okolní občané jednoduchou lávkou pomohli sami. —

Podle platného nařízení obecní rozpočet na rok 1945 nebyl zatím sestavován a projednáván.

Účetní
uzávěrka V květnu byl vyložen výroční účet obecní za rok 1943. Jsou tu z něho některé údaje a srovnání s rokem předválečným (smačkou rok 1937).

	1937		1943	
	Rozpočet	Zaplac.	Rozpoč.	Zaplaceno
Osobní výdaje, pojištění obecní zaměstnanců, diety a p.	10.560	9.892	31.800	45.217
Škola obecní	14.362	14.362	15.842	15.842

	1937		1943	
	Rozpočet	Zaplaceno	Rozp.	Zaplaceno
Škola obecná - příspěvek do Ústřední za V. Dvůr	770	820	1.347	1.900
Škola újední	—	—	10.797	13.570
Školka mateřská	—	—	1.500	1.058
Chudinskému fonde, starob- ní podpory, Okres. péči o ml.	14.144	15.739	18.900	9.547
Průjčky: úmor a splátky:	34.495	86.495	11.454	14.042
úroky	49.719	34.288	21.146	27.846
Přirážky k daním přímým	68.630	73.676	74.023	79.200
Dávka ze zábar	2.500	4.630	8.000	14.439
Dávka ze hryv karty, kuřelky	800	1033	1.500	1020
Dávka z přírůstek hodnoty nemovitosti	15.000	32.708	5.000	3.340

Stav výpůjček zač. a koncem r. 1937: 726.206 — 639.923
 " " " " r. 1943: 635.995 — 621.953

Náklad na sociální péči poslední léta klesal. Dáv-
 ku ze zábar zaplatilo z největší části kino.

Občané už pátý až šestý rok sledovali
 porozně průběh války, boje na východě, na
 západě (od 6. června) a vývoj na Balkáně a
 v Uhrách (od sklonku léta). Němálo zraje-
 la zpráva o útoku na vůdce Německé říše
 Ad. Hitlera, (oznámena 20. července zvečer) a o

Válka

událostech následujících.

Protiletická obrana mívala evičně poplachy, při nichž nastupovali hasiči s motorovou stříkačkou (2. února a 31. července).

24. března večer velitel četnické stanice se starostou vykonal pochůzku po obci a kontroloval zatemnění. Výsledkem byla řada pokut. V neděli 26. III. svoláni občané do obecního hostince a slůtklivě jim připomenuta nařízená opatření. Každý lidé doplňovali písek, vodu, nářadí a podl. — U pily a na Račanech postaveny sloupky s pověšenou kovčnou železnou deskou a tyčkou na bití. Na desku by se tlouklo v případě poplachů. — V týdnu 10-15. VII. byl starosta na kurse PO v Brně.

Ale lidé byli celkem klidní, opatření se nebrala příliš opravdově. Při přeletěch angloamerických letadel nebyl poplach vyhlášován. — V srpnu nalezeny na území obce 2 nevybuchlé, ani zápalné pumy, a porušen spadlo několik prax-dných nádob od benzínu. Dne 18. září (při odvození koní) je vezli do Borkovic na okresní úřad. — Vážněji byly chápány

Proti -

letecká

obrana

proměry po 25. srpnu. Ten den kolem poledne utrpěl náletem záводы v Kuřimi, v Lišni a z části Brno. První očitý svědek z Kuřimě se objevil v Jaroměřicích na odpoledne. Při náletu utekl z továrny, někde na silnici potkal známý automobil, se kterým se svezl do blízkého okolí, a pěšky došel domů, aby vyložil, co zakusil. Při náletě byli poráženi někteří příbuzní zdejších občanů.

Nálety

Při jednom z pozdějších leteckých útoků na vlaky byl železničním zaměstnancem Weis Fr. z č. 262 opářen parou a po několika dnech v nemocnici zemřel. Byl pochován v Jaroměřicích 22. října. Po 20. listopadu, kdy vznikly v Brně větší škody, několik lidí, kteří byli ušedli v Brně a nyní více postiženi, se přestěhovalo do Jaroměřic.

V létě se brýl ve Francii přišel k velkému úrazu na noze (zlomenina) majitel velkostatků p. Hugo Thurn-Taxis.

Pracovní nasazení obyvatelstva at v Protektorátě nebo za hranicemi průběhem roku v celku ještě zůstalo a bylo řízeno hlavně k úkonům, důležitým pro válku.

11-12 dubna komise okresního úřadu zjišťovala v obci prázdné nebo nevyužité byty, aby byly pohotové pro případnou potřebu. Při té příležitosti ziskali byt také někteří domácí lidé, které majitele ne zcela obsazených místností raději honem vzali. —

Hospod.

kontroly

20. ledna byla v obci hospodářská kontrola z okresního úřadu; zjišťovala, jak jsou plněny dodávky, a snažila se přimět zemědělce, kteří snad nesplnili předepsanou dodávku, aby zbytek, nebo aspoň část, odevedli. Kontrola probíhala hladce, až J. Werner z Nov. Dvora, který měl dodat ještě 80 kg obilí, prohlásil, že už nemá. Byl tedy vyvrán, aby obilí připravil, že odpoledne přijdou zjít stav do domu. Ale nepřipravil nic, kontrola sama přitom musela obilí převážovat. A zjistila (kromě samosobitelských dávek, setového obilí,) přebytek značně větší než 80 kg. Bylo z toho i později další řízení, výpovědi a pod. Záležitost, jež vypadala docela povážlivě, snad jen s ohledem na značné stáří postiženého skončila bez zbytků následků.

Dodávka obilí chlebového z úrody r. 1944 stanovena na 1793 q, což bylo značné množství s ohledem na slabší výmlaty. Po vánocích bylo sleveno 20% z tohoto předpisu. Do konce ledna 1945 se dodalo 1130 q, a hospodářské kontrole 19. II. 1945 se zemědělci ještě zavázali dodat 58 q. - Největší nedostatek v dodávce měl velkostatek. Za hlavní příčinu uváděl, že hospodari prom'rok a na podzim 1943 se pole nebylo obdělávalo, zato nebylo hnojeno tak, jak náleží. — Krmného obilí předepsáno 516 q, po vánocích ještě dalších 99 q. Do konce ledna 1945 až na 10 q dodáno všechno.

Máku předepsáno 180 q, dodáno skoro vše. Dále určena dodávka: sena 190 q, slámy krmné 76 q a stelivové 100 q. Tato množství obec rozvochla, ale do konce roku dodávky ještě nebyly řádány.

Bramborů předepsány 2.982 q. Na podzim dodána část, ostatní ponecháno na jaro 1945.

Jablek požadovali: 6.236 kg; z velké části se dodaly. Hrušek předepsáno 546 kg, švestek 3.650 kg; dodávka těchto druhů nebyla tak

Dodávky

obilí

ovoce

úplná jako jablko.

masa Masa pro hospodářský rok 1943-4 (to je od 31. VII. 1943 do 1. VIII. 1944) předepsáno: hovězího 58.790 kg, vepřového 18.324 kg živé váhy. Dodáno: prvního 38.047 kg, druhého 20.657 kg.

koně Během roku byly 3 odvozy koní: 4. V., 18. IX. a 20. XII. K odvodu chodili určeni koně, ne všichni. Při posledních dvou přehlídkách odvedli po 1 koni. Dostali za ně: Schneider L. 17.500 Kč, Roover Ant. 17.000 Kč.

mleka Do mlékárny dodali zemědělci během roku 144.318 l mléka, značně víc než loni.

Mlékárna dodala a spotřebitelům se prodalo mléka: 16.459 l odstředěného a 75.010 l pasteurizovaného, celkem 91.469 l. Odstředěné stálo 130 Kč, tučné 210 Kč. Zemědělci dostávali za mléko 130-160 Kč za litr podle tučnosti. Z toho byly prážky: za dovoz, sraku a pod.

žabí -
jačky Domácí prážky zemědělcům, kteří měli předepsanou dodávku, se povolovaly jen, když určena část dodávky (mléka, masa, obilí chlebového i krmného) byla splněna. Toto ustanovení bylo mocnou pobídkou k plnění dodávek.

Pro rok 1944-5 bylo ustanoveno na-

set: chlebovin na 252 ha, bramboru na 88 ha, cukrovky na 30 ha, olejnin na 5% plochy u hospodářství větších než 50a, což je asi 28 ha. Rozvrh tento byl oznámen už v červenci.

Osew

Pro rok předcházející, 1943-4, byl předpis: chlebovin 37% z orné půdy, což bylo 217 ha, krmáku 15% čili 106 ha; na jaře 1944 ustanoveno, aby se s sadba krmáku zmenšila o $\frac{1}{10}$, a plocha tato se měla věnovat olejninám. Olejninám bylo určeno 2% půdy u závodů nad 50a a 4,5% půdy u závodů větších než 5 ha. (Zapsáno podle údajů obecního úřadu.)

1944-5

Dne 13. února byla v kině přednáška na téma: Češi se dnešní by. Pořádala VOS, mluvil odb. učitel Rejtar z Prahy. Sál byl plný, návštěva pozvaných se kontrolovala.

Prope -

Dne 20. dubna, o narozeninách Vůdce A. Hitlera, občane vyvěsili prapory. Bylo jich dost.

7. května NS, VOS a obecní úřad svolal hromadně občany do obecního hostince a tam bylo přečteno vládní provolání, už dříve plakátované, nabádající k věrnosti, klidu a rozevaze.

ganda

Dne 26. července pořádal okresní

úřad rozpravu v Jevíčce, (v hotelu Zálazna), kde ve volném rozhovoru 4 kusti Česi měli objasnit poměry v Rusku. Z Jaroměřic byli pozváni a zúčastnili se: starosta Fr. Dosedla, majitel lesního statku Dr. Zeman, farář P. J. Volný, strojík Jos. Týmětal c. 79, velitel sboru hasičů Jindř. Dosedla, ředitel hlavní školy Fr. Medřík.

Dne 7. prosince z podnětu VOS volání zemědělci do obecního hostince, kde byli pobídnuti ke správnému a včasnému plnění dodávek a varování před bolševismem. Referáty přednesli učitelé Bedř. Schneider a Jos. Kratochvíl.

Škola

obecní

Do šesti tříd obecní školy chodilo po prázdninách 217 dětí (116 chlapců a 101 děvčec). Ze sboru odešla: po prázdninách Alžběta Medříková na Stěpánov, 181. Marta Woudrová také na Stěpánov, nově byly ustanoveny: Slouková Olga z Jevíčka a Vogtová Věra z Molenburka.

hlavní

Na hlavní škole byly 92 děti. Ze sboru odešla uč. Hartlová - Minářková M. na obecnou školu v místní a uč. K. Klimeš do Krušovic. — Na školách se dále kladl dů-

raz na sběr odpadových hmot. Žáci přinesli:

Hmoty: Škola	Kosti	Papír	Kadry	Guma	Hlo	Želzo	Šupky	Želze tyliny
obecná r. 1944	1055	1793	950	77	1919		20	92
hlavní šk. r. 43-4	1200	533	726	119	606	582	30	820

Dvoji mimořádný sběr papíru po obci (koncem března a na podzim) vydal ještě 251 kg.

Žáci, hlavně dospělější, pomáhali i trochu na Sběr pohř (velkostatek).

Dne 23-25 ledna byla ve hlavní škole výstava, jež ukázala v číslech a diagramech výsledky školního sběru a ke sběru nabádala vážně i zřetelně. (Na př. na obraze vymalovaný pes odvrací se od kosti a říká: Kosti nejsou, kosti patří do sběru!). Výstavu pod vedením učitelů připravili žáci hlavní školy. Navštěra pěkná.

Na Národní pomoc se sebralo dne 12. března 5.125 Kč kromě toho, co se stihlo při výplatách úředníkům, dělníkům a p. Potřebným občanům jaro měřickým udělila NP průběhem roku 23.200 Kč.

Koncem roku obecní knihovna měla 102 knihy dětské, 875 knih zábavných a 121 poučnou, celkem 1098 knih. Průjem r. 1944 činil

odpad-

ku

N.P.

Knihov-
na

4.182 Kč, v tom je zbytek 2.393 Kč z roku předě-
lího. Vydaní 1.626 Kč, zbylo 2.556 Kč, neboť ne-
bylo k dostání dostatek knih.

Denně chodilo do obce na 90 čísel
denních časopisů, v neděli o něco víc.

Dne 19. března byl v sále kuratoria
(č. 31) koncert místních hudebníků, většinou
mladých, kteří vystoupili pod jménem "Ama-
ter club". Vstupné 8-10-15 Kč, návštěva dobrá.

Kino

Kino během roku promítlo 102 celo-
večerní filmy v 334 představeních. Z toho by-
lo: 33 filmy české, 59 německých, několik
švédských a italských. Ceny na počát-
ku roku byly stanoveny takto: 3 Kč (40 míst),
5 Kč (50 míst), 6 Kč (70 míst), 7 Kč (50 míst) a
8 Kč (10 míst). Celkem utržilo kino za vstup-
né 319.216 Kč a z toho zaplatilo 17.009 Kč dávk-
y ze zábav. Mimo to se k cenám lístků přida-
valo 50 hal. pro Sociální pomoc. Během roku by-
lo v kině na 54.000 návštěvníků.

Jiných podniků, divadel nebylo.

Počátkem roku zorganizovalo kuratorium,
tak jak loni, šachový turnaj místních hráčů ve
svých místnostech (nikoliv v hostinci). Podnik se
nedokončil. Podlehli asi konkurenci tarokové.

Karty se hrají snad víc než jindy, i hry hazardní. Také sázky se všeobecně zvýšily, ač prý ne tolik jako jinde. Že hry v karty se vybírá obecní dávkou, která vynesla ani třikrát tolik jako v předešlém roce. To znamená, že by se karty hrály třikrát tolik, ale dávkou se lépe platila. Přesto by mohla vynést ještě víc. Je slabá kontrola.

Dne 7. května byla jarní slavnost kuratoria pro výchovu mládeže. Že rána na náosi hudba, současně závody v běhu a stavění máje (před č. 40). Na to na křišti na Kalvarii ukázka cvičení; občerstvení málo. O 11. hod. ukázení máje a rozchod.

Na boskovickém gymnasiu maturovali z Jaroměřic: Lieblová Julie č. 212, Mackerlová Mil. č. 45, Polák Jaroslav č. 245. a Vlachovská Milada č. 81.

Jedno se z jara bylo okrouhle po 500 Kč, kůzlata se prodávala za 100 Kč za 1 kg mrtvé váhy. 1 kg jahod, malin a pod. stál 20 Kč i víc. Při prodeji se často místo peněz řádaly jiné věci a potřeby, které prodávající potřeboval. Inačně vysokého kursu dosáhly cigarety, které se staly téměř běžnou a dobrou měnou.

O penězích se namnoze tak nestálo. Roku 1943

Kurato-

rinnu

Lenny

a 1944 velkostatek nabízel školním dětem slušný plat za polní práci (jednocení mátku). Nepřihlásil se nikdo, ani děti, které jinak by byly podporovány.

Chov V Borkovicích byla výstava „Lepší chov prasat“, jež ukazovala názorně způsob chovu, krmení a zařízení chlévů. Jaroměřičti navštívili výstavu hromadně 7. března.

domá-
cích Dne 14. dubna došel drahou obecní plemenný býk, koupený na trhu v Přerově za 15.000 Kč. Kupovali Parolek Alois a Hořelka Josef. — Chovatelé třech obecních býků se platí 18.000 Kč ročně a z dodávky krmného obilí se mu slevilo 6 q. Na úhradu přispívají remešníci po 100 Kč za každou krávu.

zvířat Chovatelé obecních kokli dostali po 1.500 Kč ročně; z jedné kory se platilo 20 Kč. — Kromě toho chovatelé dostali přídel nějakého krmiva a přístětele měli za skok přivést něco krmného obilí (za krávu 10 kg, za koku 1 kg).

Při sčítání domácích zvířat 3. prosince byl zjištěn tento počet: prasat celkem 651, hovězího dobytka 491, koz 774, ovci 7, slepic 1675, hus 209, kačen 33, krůt a perlicěk 10, králíků 1.405.

Při stanovem' rovu pro rok 1944-5
byly zemědělské závody (pole i s lesem) v ná-
sledující velikosti a počtu:

100 ha a víc		1 závod,	vyměra celkem	915'78 ha	
50 - 100 ha		1 "	" "	93'43	zeměd.
20 - 50 "		1 "	" "	20'90	
10 - 20 "		22 "	" "	330'26	
5 - 10 "		30 "	" "	207'06	závochy
2 - 5 "		62 "	" "	190'82	
0'5 - 2 "		171 "	" "	174'77	

celkem 288 závodů ve výměře 1.933'02 ha.

Přede změnou byl počet samozásobitelů obilím 690, po změně 1087. Samozásobitelů mlékem bylo: přede změnou 866, po změně 685, koncem roku 628. Je to vlivem kox; v létě, když koxy dojí, jejich chovatelé se stávají samozásobiteli. - Všechna samo- i nesamozásobitelů dohromady bylo v té době 2090 - 2100, což je vlastně počet obyvatelů v obci. (Podle zářezovacího odd. ob. úřadu).

Během roku se u mnohých jevila potřeba textilií. Len se pěstoval velmi málo, ačkoliv jej zemědělci měli pet jako olejninu. Za první války světové ještě rolníci sami pletli něco lnu. Len se doma zpracovával, spřádali, dala utkat, plátno se vytklo a podle potřeby u

Počet

zeměd.

závochy

Počet

obyva-

telů.

barvíře slalo obarvit. Z plátna se dělávaly plachty, povlaky, hrubší prádlo, po př. i šaty pro denní potřebu. Nyní snad kromě několika hodně starých lidí už nikdo neumí příst.

Také obuvi bylo málo. Zářstovaci oddělení obecní úřadu vydávalo poukazy na obuv po podání žádosti na předepsaném tiskopise (žádance). Žádánek bylo omezené množství, proto byly vzácné. Dne 1. srpna byla při jejich vydávání taková tlačemice, že museli přijít dva četníci a udělat pořádek. Dne 3. května bylo sčítání ovocných stromů s následujícím výsledkem:

Ovoc-
né

stromy

Druh ovocných stromů	Plod- ných	Mla- dých	Ch- rých	Celkem
Jablone všech druhů	427	1829	386	2 642
Hrušky " "	89	425	109	623
Třešně	148	869	54	1 071
Višně	18	61	1	80
Švestky	687	2833	539	4 059
Šlivo	77	193	47	317
Mirabelky, ryzgla	31	88	7	126
Meruňky	2	14	2	18
Vlašské ořechy	1	28	7	36
Dohromady	1.053	4.511	766	<u>6 330</u>

Rybi'xu 1212 krů, prstek 406 krů, malin 179m².
Z plodných stromů je podle sčítání v poli
jen 10 jablem a 8 višm; ostatní jsou v do-
mačích zahradách. — Výsledky sčítání
třeba brát opatrně. —

Koncem června bylo (podobně
jako loni) tak zvané polní kárá. Země-
dělcí, vedem prof. Adolsem z Jevička, prošli
pozem, a při tom se vedla informační a
poučná rozprava. Všichni si stavu plodin,
výskytu škůdců a jaká je asi naděje na
na výnosy a možnosti dodávek pro záso-
bení nekrmědělného obyvatelstva.

Bylo dovoleno pěstovat něco tabá-
ku. V mnohých zahradkách jej bylo vidět
a kuřáci s nedočkavostí na něj čekali.
Všelijak jej připravovali. O jakosti se příliš
nemluvílo, ale hlavní věc, že to kouřilo.

V obchodech byla na ^{na hrázka} prodej čaje. I ta se
spala do fajky a kouřila. —

O pouti 28-29. května za pěkné-
ho počasí byla na Kalvarii hojná návštěva.
Po prvé byl při bohoslukbách na nádvoří xři-
zen místní rozhlas, aby kazatelovi pomohl
zohlednout prostranství. I poslední pout se
vydala. — Poutní místo Jaroměřice navští-

Polní

kárá -
ní

Tabák

Poutě

vili 544 poutníci v procesích (podle údajů
farmářského úřadu).

Naro-
zení

Během roku zemřelo v obci 30 občanů,
narodilo se 59 dětí. Svateb (podle říms. katol.
matriky) bylo 16. —

10. června s Boží m těle byl průvod
po obci. Domi nebyl povolen. — 30. III. by-
la na Kalvarii primice P. Fr. Parolka
z Ušobruha.

Stavi-
tel

kostela

na

Kalvarii

V listopadu (asi 11.) byli na Kal-
varii Dr. Braun, ředitel musea v Opavě,
Dr. Morper, vládní rada vojenského musea v
Praze a Dr. Imetana, úředník Památ-
kového úřadu, německého oddělení, v Ol-
mouci. Zajímali se o farmářský kostel, pro-
hlédli jej, ofotografovali s několika stran
a vypůjčili si pak nejstarší farmářskou kro-
niku (zacínající r. 1735,) kterou vrátili v
polovici března 1945. Z pověření st. minis-
tra K. H. Franka měl se zjistiť stav kos-
telů, které, hlavně v Lěcháčích, stavěl ital-
ský stavitel Rossini. V uvedené farmářské kro-
nice není stavitel kostela na Kalvarii jme-
nován. Ale v životopise Rossiniho, chova-
ném ve voj. museu v Praze, jsou uvedeny

*) Správně má být Santini místo Rossini

obce, kde Rossini působil, a mezi nimi jsou i Jaroměřice. Na základě zmíněného pověření jmenované komise přišla shlednout také farní kostel na Kalvarii, jako jedno z děl Rossiniho. (Podle sdělení faráře P. J. Tolného.)^{*)}

Na podzim r. 1943 koupil kostelní kon-
 reční výbor se stavby dálnice betonové trou-
 by, což byl hlavní materiál na odvodňovací
 potrubí od kostela do potoka. Ještě na podzim
 se začalo pracovat a průběhem mírné zimy
 r. 1944 se odvodnění dokončilo, i když pracov-
 níků nebylo mnoho. Celá práce stála na
 28.000 Kč; v tom je i svedení vody ze střech
 do odvodňovacího potrubí a otlučení neukov-
 ní omítky do výšky 3-4 m. Po otlučení bylo
 vidět, že dříve pod nejvyššími okny byla (hav-
 ně za oltářem) ještě jedna okna. Jsou dodateč-
 ně zazděna.

Odvod-
 nění

dobruho

kostela

Velitel četn. stanice vr. st. Vlachovský
 v březnu - dubnu a od září konal službu
 mimo obvod stanice. Na stanici jej zastu-
 poval vr. st. Věrný.

Podle novězení vyměňovali hasiči
 šroubení, spojky a hadice novými, norma-

^{*)} Správně má být Santini místo Rossini.
 (opravil kronikář.)

lisovanými trary. Nové * spojky z bílého kovu (bez práce, kterou provedli Fel. Kravil a Fr. Schneider) stály přes 4.000 Kč. Staré mosazné spojky odvezdali a dostali za ně kolem 85 Kč. (Podle sdělení Jindř. Dosedla.)

Včelářský spolek měl 34 členů z Jaroměřic a Nového Dvora. Po několika hubených letech byl výnos medu větší. Spolkem byla předepsána dodávka 220 kg medu, ale do konce roku ještě nebyla požadována. Na podzim včeláři zakrmlovali téměř 25 včelstev.

Činnost Okraslovacího spolku (který čítá ani 25 členů) byla nepatrná. V dopise obecnímu úřadu * upozornil na některé závady v obci (hromady smetí, odpadků, šoulání kox a pod.) a nabídl spolupráci nebo pomoc. Na své podání nedostal odpovědi.

Koncem roku dosáhly vklady v Občanské kasařně 4.573.513 Kč, zápujček bylo 503.131 Kč. Ústav měl 583 členů.

Dne 1. března ujal se hospodaření na velkostatků majitel Hugo pr.

Spolky

včelář-
ský

okras-
lovací

Obč.
kasařna

Thurn-Taxis se svou manželkou Ingeborgou, roz. Sponerovou z Chornic. Dosavadní nájemce Mr. Spunda odešel na svůj majetek do Olšan. Zaměstnanci téměř všichni zůstali. Změna hospodáře velkostatkem byla přijata se značnou částí sympaticky. — Statek byl pronajat krátce před první světovou válkou Příkrylovi z Letkovic; ještě za války se ujal hospodářem Jos. Podivínský, který odešel koncem března r. 1926. Platil 19 Kč z měřice, daně a opravy. V pozemkové reformě se část plochy rozparcelovala. Další nájemce, Fr. Eliáš a set jeho Mr. Spunda platil nájem (pokud se dalo zjistit): 60 kg pšenice z měřice, daně a opravy, přičemž na větší opravy material dal majitel. — Obec se má za to, že hospodářství nájemců s jejich soukromohospodářského stanoviska bylo úspěšné. — Na jaře a v létě se opravovalo první patro zámku a z části i hospodářské budovy. Oprav bylo zapotřebí.

Velko-

statek

Oprava o dodávce krmného obilí (str. 109): krmného obilí přepravováno do-

dat 516 g a dodatečně ještě 99 g, celkem 615 g. Tak bylo sleveno velkostatků 70 g, chovateli obecních býků 6 g, takže skutečný předpis byl 539 g. Do konce února 1945 se dodalo 511 g.

Průběh války, rozličná propaganda a rozmanité řeči o partizánech a parašutistech neměly ani bez vlivu ani na myšli jároměřické, jako ukázala příhoda s partizány na farě na Kalvarii. 5. října odpoledne se šlo obci, se kolem poledne přišli na faru partizáni a chtěli podle jedné jít, podle jiných sáti a pod. Až druhý den se objasnila celá událost takto: Před polednem vyšli farář s kaplanem na farský dvůr a stáli před kučnickou. Na kučnicku bylo několik křídlic vyřinutých ze své polohy, takže ve střeše byla díra. Já míněl farář, že by se to mělo spravit, aby střecha netekla, že bude potřebovat někoho zavolat. Kaplan navrhl, že to spravi sám, že vyleze na kučnicku a také se podívá, nejsou-li tam snad nějakí ti partizáni. A přel. Když lehl na kučnicku

volal česky, německy, latinsky, je-li tam kdo, ať vystoupí. Bylo ticho. Postupoval dál. Po chvíli, ani z kratochvíle, šukal se se sena, které tam bylo, a volal o pomoc. Při třetím zvolání už chřaptěl. Zvolání patrně bylo tak živé, že mu farář uvěřil. Lekl se, odesl spěšně do fary, kde oznámil hospodyni, že ani vraždí kaplana. Odběhl hned do blízkého Hlouškovy hostince, kde rovněž světoval, co se děje. Hospodyně zatím utekla přesem do dědičky ke Chmelníkovi a volala muže na pomoc. Někteří se skutečně na Kalvarii na ty partyzány vypravili. Kaplan zatím, nehybně zádne odevy svého ~~počínání~~ počínání sled s kulky. Dvůr i fara byly prázdné, všude napadně ticho. I vyšel před faru směrem ke kostelu. Tam již ho uviděli z hostince. Ted také vyšli a poznali, že se žádné nštěstí nestalo. Po chvíli přišla pomoc mužů z dědičky. Ale už neměli příležitosti dokázat svou odvahu a když viděli, že se nic nestalo, obrátili se k domovu. Pod kopcem čekalo několik žen a ptaly se vracejících

Pověsti

o par-

tyránech

se mučů, jak to dopadlo. „Už je všechno v pořádku“ pravili tito domnívající se, že bude dobře o případě moci nemluvit.

Ale taková neurčitá odpověď podle všeho přispěla k tajemnosti přehody. Odpoledne se v obci pořád nevědělo nic určitého.

Do večera se zvěst o partyzánech roznášela po okolí a druhý den po celém okrese.

— Až příští den přišly s Kalvarie, hlavně z Olouškovy hostince, určitější zprávy.

Četnická stanice sama pro jistotu napřed hlásila okresu, že se nic nestalo; ale přes to byl potom případ ještě úředně vyšetřován.

Později v říjnu se pak mluvilo o přepadení mlynů u Kovice a na to v Novosadech, kde se patrně opravdu něco stalo. Řeči bylo dost, ale sotva kdo věděl něco určitého, i když dějště události nebylo příliš vzdálené. — Ostatně na partyzány se vzpomělo vždy, když se ztratila vykrmená husa nebo prase (jako v rámku asi 3. III. se ztratila 2 menší a v noci na 18. XII. jedno větší prase) a nebyl znám pachatel. —

Mladé dívky obecně už nosí klobouky, třeba v jednoduchém provedení - barety. Dospělé ženy právě zas nosily šátky - byla to současná móda.

Při práci ve zřích na poli, když bylo horko, někteří pracovníci se svlékali do pasu, což před lety nebyvalo. Také v obci, objevil-li se občas muž nebo žena u potoka v plavkách nebudil pohoršení nebo zvláštní pozornost, což by se před 10 nebo 15. lety bylo dělo.

Kapitula